

Posudek oponenta na diplomovou práci

Název práce: Psychologické intervence pro Neslyšící: duální perspektiva
Neslyšících a expertů

Autorka: Bc. Kristýna Šimralová

Oponent: Mgr. et Mgr. Petr Mikoška, Ph.D. et Ph.D.
Katedra psychologie, Filozofická fakulta, Univerzita Karlova

PŘÍNOSNOST tématu, kterým se autorka ve své diplomové práci zabývala, lze spatřovat mimo jiné ve volbě zpracovávaného tématu. V Česku chybí komplexnější znalosti o dopadu a účinnosti psychologických intervencí poskytovaných Neslyšícím. Je nezpochybnitelné, že psychologická starostlivost jako služba (vzhledem k jejím uživatelům) má svá specifika, která vyžadují obzvláště citlivou metodiku výzkumu. Deklarovaný cíl práce (viz níže) je dalším důvodem, proč v tomto případě považuji volbu kvalitativního designu za opodstatněnou. Vzhledem k dlouhodobě známé disproporci ve vyhodnocování intervencí mezi těmi, kteří je poskytují a samotnými klienty, hodnotím kladně i využití duální perspektivy.

CÍLEM předložené práce je dle slov autorky zjistit, jak jsou psychologické intervence prožívány klienty (Neslyšícími) a těmi, kteří je poskytují (odborníky).

PO FORMÁLNÍ STRÁNCE předložená práce obsahuje 76 stran textu včetně seznamu literatury (bez započtení příloh). Většina literárních zdrojů, z nichž autorka čerpá, je v anglickém jazyce (část z časopisů APA). České zdroje využívá autorka zpravidla tam, kde jsou nenahraditelné. Práce je přehledně rozdělena do teoreticky a empiricky zaměřených kapitol. Obecně lze konstatovat, že text práce je velmi srozumitelný, čtivý. Plynulost textu není narušována gramatickými chybami. Stylisticky je práce na velmi dobré úrovni.

V TEORETICKÉ ČÁSTI se autorka nejprve soustředí na vymezení Neslyšících jako na jazykovou a rovněž kulturní menšinu, což má své psychologické konsekvence. V dalších částech prezentuje relevantní charakteristiky této skupiny, včetně různých typů omezení a výzev, kterým Neslyšící čelí. Další části práce jsou již věnovány ryze psychologickým aspektům potřeb a intervencí poskytovaných Neslyšícím; autorka čtenáře provází dosavadními zpravidla zahraničními poznatky v oblasti poskytování intervencí Neslyšícím. Nezapomíná rovněž na příslušném místě uspokojivě definovat nové pojmy, které používá.

V EMPIRICKÉ ČÁSTI autorka přehledným a strukturovaným způsobem představuje výzkumný cíl výzkumu, výzkumné otázky a design výzkumu. Poté prezentuje výsledky výzkumu. Obecně lze konstatovat, že zvolená výzkumná metoda, tedy kvalitativní analýza,

odpovídá deklarovaným cílům práce, nicméně pro výzkum toho, *kde jsou v České republice prováděny psychologické intervence u Neslyšících osob* (s. 33) považuji za vhodnější kvantitativní metodu. Výsledky výzkumu jsou prezentovány strukturovaně, logicky a přehledně.

V DISKUSNÍ ČÁSTI jsou výsledky zasazovány do zjištění relevantních výzkumných studií primárně ze zahraničních zdrojů a současně diskutovány v souvislostech současného poznání v této oblasti. Rovněž jsou navrhovány další kroky a možnosti navazujícího výzkumu v této oblasti. S vyzrálým odstupem autorka identifikuje slabá místa či metodologické limity své práce.

CELKOVĚ bych se rád nejprve vyjádřil k nejzávažnějšímu nedostatku práce: vzhledem ke komplikované a multivrstevnaté povaze psychologických intervencí bych očekával mnohem konkrétnější a detailnější „vytěžení dat“ ve směru jednotlivých poskytnutých intervencí, jejich konkrétnějšího popisu či diferenciaci přístupu či metody tak, jak ji chápe klient/ka; hlubšímu porozumění klientce/ky v tom, co mu/jí konkrétně chybělo atd. - obzvláště jedná-li se o práci, která využívá kvalitativní metodu. Rozlišení jednotlivých intervencí je však v této práci natolik obecné, že znemožňuje konkrétní představu o tom, jak a která terapeutická „přísada“ byla podána, čímž přicházíme o potenciálně důležité/cenné poznatky.

Navzdory výše uvedené výtce konstatuji, že práce svědčí o zevrubné orientaci její autorky ve zkoumané problematice. Jinak řečeno, autorka je dobře obeznámena se sociálně-kulturním kontextem Neslyšících – neomezuje se ve svém porozumění jen na somaticko-psychologický pohled, ale chápe a charakterizuje minoritu Neslyšících komplexně jako specifickou kulturu. Z textu práce je tak patrné, že se touto problematikou odborně zabývá dlouhodobě. Pro to svědčí i určitá citlivost autorky coby výzkumnice ke specifickým a potřebám Neslyšících, kteří se výzkumu zúčastnili (např. participantí si dle svých potřeb mohli vybrat preferovaný komunikační kanál výzkumného rozhovoru). Rovněž oceňuji, že autorka osobně a samostatně zabezpečila všechny části výzkumného procesu.

Celkové hodnocení práce:

Práce vyhovuje kritériím diplomové práce, a tudíž ji doporučuji k obhajobě.

Návrh klasifikace: velmi dobře

V Olomouc dne 22. 8. 2024